

Binko, Emanuel, skladatel, sbormistr, varhaník a hudební vydavatel, narozen 19. 1. 1851, Žďár nad Sázavou, zemřel 17. 3. 1893, Brno-Černovice.

Používal pseudonym **Žďárský**. Narodil se jako šesté dítě mydláře a svíčkaře Jana Binka a Marie, rozené Nikolovské. Ve svém rodišti – **Žďáru nad Sázavou** navštěvoval trojtřídní školu a získal zde také první hudební základy, a to u učitele Hájka ve hře na housle a na klavír. V roce 1863 – ve věku dvanácti let byl jako nadaný chlapec poslán do Jihlavy na německou hlavní školu a následně na tamní reálku, kterou studoval do roku 1867. V Jihlavě se Binko vzdělával jak literárně, tak hudebně. Po celou dobu působil jako zpěvák v minoritském klášteře pod vedením hudebníka Pokorného.

V šestnácti letech odešel Binko do Brna, kde absolvoval v letech **1867–1869** dvouletý učitelský kurz a následně tedy mohl být jmenován podučitelem na obecných školách vyučujících český a německý jazyk. Během studií na učitelském ústavu, kde byla součástí hudebně-teoretická i praktická příprava, účinkoval často jako zpěvák na starobrněnském kůru augustiniánského kláštera pod vedením Pavla Křížkovského.

Po absolvování školy se stal podučitelem jihlavské německé dívčí školy. Přestože učil na německé škole, považoval se vždy za Čecha a byl také jedním z nejpilnějších členů Jihlavské Besedy.

V roce 1872 složil v Brně zkoušku učitelské způsobilosti, a ještě tentýž rok získal místo odborného učitele na české měšťanské škole v Třešti, na které působil jeden školní rok a následně byl zaměstnán jako učitel třešťské obecné školy. Po hudební stránce se Binko stal v Třešti významným činitelem veřejného života: jako sbormistr vedl pěvecký spolek Mojmir a v roce 1878 se stal ředitelem kůru. Angažoval se také v místním divadelním spolku, byl prvním sbormistrem jihlavského učitelského spolku Budče a Ústřední Matice Školské.

Následně se Binko v roce 1884 stal nadučitelem obecné školy v Brtnici. Jeho zásluhou se v příštích letech stala ze zanedbané čtyřtřídky šestitřídka s tomu odpovídajícími prostory. Rovněž se zapřičinil o změnu povinného německého jazyka na nepovinný. Za své záslužné jednání ve prospěch celé obci se mu dostalo mnoho pochvalných ohodnocení a také mimořádné odměny ministra kultu a vyučování, ve výši padesáti zlatých.

Jako hudebník byl Binko schopným pianistou, varhaníkem a sbormistrem, uplatnil se také jako skladatel. **Jeho skladby však upadly v zapomnění**. Skládal především menší hudební útvary, jako klavírní valčíky, čtverylky, polky, třásáky a mazurky, skladby pro harmonium, mužské a smíšené sbory nebo drobné chrámové kompozice. Do dnešní doby se dochovalo 40 skladeb autora.

Více než skladatel je ale Binko významný jako redaktor a vydavatel hudebních časopisů Varyto a Hudební Květy. Přestože byla publikační činnost učitelů v té době běžná (zpěvníky, školy hry na nástroje aj.), nebylo obvyklé, aby učitel sám redigoval a vydával hudební časopis. Jeho vydavatelská činnost byla opravdu rozsáhlá, v letech 1878–1891 vyšlo čtrnáct ročníků časopisu Varyto a v letech 1884–1891 osm ročníků Hudebních Květů.

K vydavatelské činnosti ho pravděpodobně inspirovalo vydávání časopisu Lyra Moravská, za jehož zrodem stál Gustav K. Sobotka, kterého však vyšel pouze jeden ročník. Časopis Varyto byl podobného zaměření, měl podobný obsah i vnější vzhled a stejné lhůty vycházení. Mnohé

skladby, které ve Varytu vyšly, byly určeny mimo klavíru nebo varhan také pro harmonium. To dnes můžeme považovat za dobový znak učitelského hudebního časopisu. Harmonium totiž v té době bylo v téměř každé učitelské domácnosti, a to často jako náhrada varhan. Během existence časopisu Varyto v jeho vydáních vyšlo přibližně 1100 skladeb od více než stovky skladatelů z Čech a Moravy. Ze svých skladeb zařadil Binko do časopisu 31 z nich. Vydávání časopisu se však nevyhnuly ani problémy – v roce 1880 odmítl vydavatel J. F. Kubeš časopis vydávat pro nízký počet odběratelů. Binko se tedy odhodlal k riskantnímu kroku, a to vydávat časopis sám vlastním nákladem. Přestože se potýkal s náročnou redakční, administrativní a expediční prací i finančními problémy, rozhodl se roku 1884 začít vedle Varyta vydávat druhý hudební časopis – Hudební Květy, který byl věnován zejména žákům učícím se hru na klavír. Časopis vycházel v letech 1884–1891 jako osmistránkový měsíčník a za tuto dobu v něm bylo zveřejněno přes 460 drobných klavírních skladeb od 32 autorů. Byly to především klavírní úpravy lidových písní nebo malé přednesové skladbičky. Ze svých skladeb uveřejnil Binko v Hudebních Květech pouze tři polky.

Co se týče učitelova soukromého života, s manželkou Annou, rozenou Vopelkovou, měl tři syny, z nichž se však dospělosti dožil pouze nejstarší Emanuel, který byl rovněž hudebně činný a stal se středoškolským profesorem.

Na podzim roku 1891 u Emanuela Binka propukla duševní choroba následkem přetížení. S tím současně došlo k ukončení vydávání obou časopisů a k zastavení učitelské činnosti. Nemoc se stále zhoršovala, a proto musel být v roce 1892 přemístěn do ústavu pro choromyslné v tehdejších Černovicích u Brna, kde následně 17. března 1893 zemřel. Pohřben je ve Velkém Meziříčí.

Literatura

I. Lexika

ČSHS

II. Ostatní

Culka, Zdeněk: Emanuel Binko: učitel-hudebník (Městský národní výbor, Žďár nad Sázavou 1965)

http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=13143

Dominika Volfová